

ELŐFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

Asszerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 20.

A kereszt útja.

(F. K.) Indul, indul a hosszú menet, megy a Golgotára...

A nagy sokaságban ott van Krisztus az örök Istennek egy szülött fia... Görnyedt, megrokkant teste elkinozva, megtörve; fején a szörnyű fájdalmakat okozó töviskorona, arczán feltartóztatatlanul csorognak a nehéz vércseppek igaz gyöngyei.

Ime az ember! Nézzétek őt, a megutáltat, az utolsót az emberek között, a fájdalmak férfiát. Nézzétek! Valóban miként a próféta századok előtt megjövendölte nincs emberi alak rajta, úgy össze van törve, sebekkel borítva szent teste.

De ez annyira elkínzott testben is szeret a sziv, az isteni sziv; felemeli a keresztet, az Üdvözítőt, szívéhez öleli, sebzett vállaira veszi s megindul a fájdalmak útján a Kálvária felé... megindul s viszi a keresztet, bűneink nehéz, súlyos gyalázatfáját.

Az a kereszt, melyet a Megváltó vállaira vett, az a két egymásba rótt fa beszéde, többet mond mindennél. Beszél a legnagyobb, a legáldozatosabb szeretetről, melyet Jézus is úgy mutat be nekünk: »Majorem charitatem nemo habet.« »Nagyobb szeretete nincsen senkinek.«

Igen! a keresztet csapott fel Jézus szeretetének lángja az égre, itt gyúlt ki tűzoszlopa. A kereszt az a fa, mely megvan aranyozva az Ur Jézus véres, tüzes

szeretetével, innen sugárzik ki a magaslatos tanítás: »Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.«

E dicső kereszt felé tart a mai napon a keresztény érület, érzi, hogy itt született, hogy ez az ő szülőföldje.

És az egyház akarja, egyre sürgeti, hogy figyelmünk, hitünk, szeretetünk a kereszt felé irányuljon.

Valamennyi erény a keresztet viseli czimerében: »a hit azért hisz, mert Krisztus odaadta magát értünk; a reménység azért remél, mert a horgony elváltozott, két görbe karja kiegyenesedett, kereszt lett belőle; a szeretet pedig azért szeret, mert a keresztet végtelen nagygyá nőtt, kimerithetetlen lett.«

Sorakoznunk kell tehát e kereszt mellé, a keresztény erények s az ezekből fakadó igazi boldogság tőkéjéhez. Sorakoznunk kell, egyesülnünk kell tömörebb sereggé. Az ébredők csak egyenként, csak elszórtan szállingóznak még. Ne siessünk tehát a tapssal, ne elégedjünk meg a csekély biztatással.

Nagy, erős embergyűrűnek kell szerveződnie a kereszt mellett s ha ezt elérjük akkor e szomorú napra újra dicsőséges feltámadás fog következni.

A politikai válság.

Most már biztos, hogy a király április végén ismét Budapesten lesz és újabb kísérletet fog tenni a válság megoldására. A függetlenségi politikusok szószerint veszik azt a hírt,

hogy katonai kérdésben minden lényeges újítás ki van zárva, ellenben fenntartják az újabb katonai követeléseket egész terjedelmükben s így nem bíznak abban, hogy a király lejjövele lehetőségessé tenné a hirtelen megoldást.

Kossuth Ferencz maga is kétségesnek tartja a koalíció megbízatását a felirat alapján melyről pedig a szabadelvűpárt azt mondja, hogy ilyen általános alapon ő is hozzájárulhatna a felirathoz.

A feliratot — mondja Kossuth — mint a koalíciós kormányeszme legislegmérsékeltőbb kifejezést, a képviselőház, reményem, el fogja fogadni. E reményem kifejezésében semmi indok nem vegyül, (mint egyébiránt soha semmi tettembe a politikai téren) mert tudvalevő, hogy én ennek szövegezésébe, betegségem miatt nem folyhattam be. Tény az, hogy menél mérsékeltőbb a koalíciós kormányzás alapfeltételeinek megállapításában e felirat, annál kirívóbb, jellemzőbb s az országra nézve inkább és tanulságosabb lesz az, hogy még az ilyen alap sem fogja megnyerni a királyi jóváhagyást.

Immár ez, nekem egyénileg erős meggyőződés; a függetlenségi pártnak nagy szolgálatot fognak tenni azok a vak és makacs tanácsadók, akik rá fogják venni a királyt, hogy épp oly keveset hallgassa meg az országgyűlés szavát, mint amily kevésé halgatta meg azokat, akik a haza és a korona érdekeit egyenlőn mérlegelve, teljes lelkükből beszéltek neki.

Katonai kormányzó?

Rebesgették már hetek óta, hogy a király Galgóczy tábornagygyal, legderekkab gene-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az egyház küzdelme a modern haladásban.

A kath. szabad lyceum 1905 évi április 6-án tartott 2. bölji estélyén előadta Dr. Hetco Valér újvárosi gr. kath. s. lelkész.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Kétezer évvel ezelőtt egy ember támadt Jeruzsálemben. Él, tanított, meghalt! S a világ a testet-öltött Istent látta benne, ki előtt millió térd hajlik meg imádó hódolattal, s millió ajkáról visszhangzik e szózat, hogy: dicsértessék a Jézus Krisztus!

Az isteni szeretet vala Ő, ki azért jött a földre, hogy az embert Istenével, önmagával, s társaival kibékítse.

Az előtt az ember hiába kereste az Istent... fűben, fában, bűnben, nőben, napban, holdban, tűzben, kőben... az emberi bölcsesség ingoványba csalta, s addig bolygott, fáradt hasztalan, míg béke nélkül ismét porba szálla.

Hogy mi az ember valódi életcélja, arra Krisztus tanította a világot. Hogy mi a lélek valódi értéke, azt is tőle tanulta meg. A szabadság, egyenlőség, testvériség jelszavait sem az

enciklopedisták találták fel, benne vannak azok Krisztus evangéliumában, rá vannak vésve egyházának szimbolumára a keresztre, melynek árnyában oly szépen mér egymás mellett a pór — a nemes, a rabszolga és a czézár!

Ma is mi volnánk Krisztus nélkül? Egy lélczó Prometheus, kinek ép feje, törzse, keze, lába van, csak szíve nincs, mert azt a csalódás és kétség keselyűje részenként vájta ki. Az agy alkotásaiban különbet produkálhat Homérnál, Sokratesnél, Plátónál és Aristótelesnél, a kéz különb szobrot faraghat Phidiósnál, a szellem lázas tevékenységében különb emléket építhet magának a gizezi piramisoknál, teremthet ipart és kereskedelmet, minőt Róma és Athén nem látott, boldogabb még sem lenne az ember, mint volt Krisztusnak előtte, mert intézményeiből hiányoznák a belső érték, az ethikai tartalom, a tisztult sziv harmóniája, mely nélkül nincs béke, nyugalom, megelégedés.

A haladás csak Krisztus egyházával kezdődik, mely létének első pillanatától a Krisztus jelölte ösvényen addig fáradt, épített, iparkodott, törtetett míg az életet el nem nyerte, s azt tartalmas kulturára ki nem alakította.

Fájdalom! az egyháznak a pogány sötétség ellen vívott titáni harcának ma sincs vége. Adáz folytatása van a modern haladásban. A

különbség csak az, hogy akkor régen a mártírok párolgó vére festette pirosra az utcát és tereket, de legalább férfias volt a küzdelem, ma többnyire orvul támad az ellenség, s a törbecsált lelkek halálvergődése csak a megtört sziv örök titka lesz.

Az egyház mindazon által a küzdelmet ma is bátor lélekkel veszi fel, hisz' vezére a Sz. Lélek, Krisztus szíve, szeme, lelke rajta, ki meg is ígérte, hogy vele lesz a világ végezetéig.

* * *

Hölgyeim és Uraim!

Az egyház megalapította a keresztény kulturát, örködött is rajta, mint a szeme fényén, de a Krisztus által legyőzött, azért folyton lázadó emberi bölcsesség, mely az ember megváltását Isten s egyház nélkül akarja végre hajlani, a keresztény kultúrával szemben egy más ellentétes kulturának is adott létet, mely már csecsemő korában az egyház életére tört.

A kereszténység előlín felcseperedett, s részben a mi indolenciánkból is ma már hatalmassá lett Atheni tudomány, az egyház befolyását, a szellemi élet minden teréről visszatoritani iparkodik. Harczmodora annál veszedelmesebb, miután nemcsak a tekintélyek korlátjait igyekszik romba dönteni, hanem a

Angol, Olasz és belföldi kalapok. Legnagyobb választékban megérkeztek

Róth M. utóda
c z é g n é l

Férfi fehérneműek nagy választékban és méret szerint is a legyorsabban készíthetők 738. Egyedüli raktár valódi HU-MA-IM védjeggyel ellátott amerikai cipőkből.

rálisával tervez valamit. Találgatták a leleményes fantáziák, mi lesz belőle: honvédfőparancsnok-e, vagy honvédelmi miniszter, mert az bizonyosnak látszott, hogy a hadtestparancsnokra Magyarországon vár valami szerep. Tegnap a *Germania* című berlini lapban nagyon nyomatékosan hangsúlyozták azt, hogy a generális vaskezü, magyarul jól beszél s olyan szolgája a császárnak, aki mindenre kész. Ebből aztán hamar kiokoskodták az emberek, hogy Galgóczy generálisnak nem kisebb szerepet szánunk Bécsben, minthogy rendet csináljon Magyarországon. A dolog ma még csak tréfa, de hogy Bécsben sokkal komolyabbnak veszik, mint ahogy Budapesten gondolják, arról tanúságot ad az a bécsi jelentés, amely elmondja, hogy a »Germania« közlése nagy megütődést keltett katonai körökben, s ma valóságos inkvizíció folyt a szerzője után. Mintha fontos államtitkot árult volna el . . .

Galgóczy generális így homloktérbe került a figyelemnek, mint Magyarország jövő katonai kormányzója. Ennyire azonban aligha fog kerülni a dolog. Sőt ha egyes bécsi körök komoly terve is lenne, meg fogja ezt akadályozni apostoli királyunknak ismert, alkotmányos érveke.

Gróf Khuen nincsen Bécsben.

Azzal a hírrel szemben, hogy gróf *Khuen-Hédervary* valami újabb terjesztett volna a király elé, jelentik Bécsből, hogy a gróf nincs is Bécsben és hogy a királyt különben is annyira elfoglalták a nagyheti ájtatosságok, hogy most politikával nem foglalkozik.

A vezérő-bizottság ülése.

A vezérő-bizottságnak több tagja tudvalevőleg a parlamenti szünet alatt állandóan a fővárosban tartózkodik, hogy a válságban esetleg beállható fordulat ellenőrzésére készen legyenek. A bizottság — mint hírlik — a jövő hét közepén értekezletet tart. Ezen az értekezleten fognak a tagok a felirati vita ügyében is dönteni.

Az értekezleten már gróf *Apponyi* Albert is részt fog venni. *Apponyi* szombatig marad Brixenben. Onnan Eberhardra utazik, ahol csa-

humanizmus leple alatt a jótékonyt is lefoglalja, s irányt ad a szociális szervezkedésnek. Hamis jelszavaitól pedig telített az irodalom, de még a levegő is. Itt röpködnek azok fejünk felett. Az álbölcsék féligazságai irányítják modern társadalmunk életét, természetesen Krisztus tanaival kiáltó ellentétben. — Végül a haladás szent nevében rászabadítják az egyházra az emberi tévedés minden szörnyetegeit: a vallás nélküli szocializmust, az erkölcs nélküli liberálizmust, az istentagadó franco-murarizmust és anarchizmust. Az egyház üdvintézményeire ráolvassák, hogy ósdiak, akadályai a modern haladásnak, az emberi szabadság ellenségei, miért is törleendőek és gyökerestül kirtandók a föld színéről . . .

Azonban Achilles is bármily nagy hős volt, neki is volt egy gyenge oldala, a jobb sarka, melyet mikor Paris dárdája eltalált, oda lett minden vitézsége.

A keresztény ellenes kultúra mozgó lelke, az atheus tudomány is, bármily rettenthetetlen hősnak is mutatja magát első pillanatra, ropant apparátusaival, télelem nélkül ő sem paritázhathatja az egyház bölcs és kipróbált intézményeit; lévén neki is egy achillesi sarka, melyre hogyha rákoppintunk, összetörnek a cseréplábak s romba dől, felfordul a nagy kolossus.

Mi ki tudjuk mutatni, hogy valamint a haladás Krisztus egyházával kezdődött, úgy annak folytatása is csak Krisztus egyházának szellemében történhetik. A szellemi tökéletesedés

ládja körében a husvétü ünnepeket fogja tölteni az ünnep után pedig állandó tartózkodásra Budapestre érkeznek.

A háboru.

London, április 20. A »Daily Mail« jelentéi Tokióból: A francia kormányhoz juttatták Japán formális tiltakozását. Ugyanennek a lapnak jelentik Hongkongból, hogy két gőzös, melyek vasárnap elvonultak a Camran-öböl mellett, ott orosz hajókat nem láttak.

Tokió, április 20. Bár ide közvetlen nem érkeztek, de azt hiszik, hogy a balti hajóhad még a camran-öbölben vagy valamely más annami kikötőben van és ott várja a harmadik orosz hajóhaddal való egyesülést. Az a jelentés, hogy Rosdesztvenszky Camran magasságánál czirkál és a semleges hajóhadat ellenőrzi fokozza itt Franciaország ellen való izgatottságot, amely megengedte a tengernagynak, hogy a camrani kikötőt hadműveletei alapjául használja. A japán kormány részéről nincs itt, hír arról, hogy a francia kormány elöterjesztéseket tett volna. A lapok erélyes eljárást követelnek.

Pétervár, április 20. A háboru hatásai Szériában is mutatkozni kezdtek, amelyet pedig eddig megkíméltek. A transbajkái kerület fővárosában, Csitában a főkormányzó elrendelte az összes iskolák lezárását, mert a helyiségeket kórház céljaira akarják felhasználni.

Pétervár, április 20. A japánok, ideérkezett hírek szerint, Mukdent átadták Ma kínai tábornoknak.

Pétervár, április 20. Híre jár, hogy orosz husvétra a hadügyminisztériumban változás lesz. Saharov hadügyminiszter megváltik állásától és ezzel egyidejűleg a vezérkarban is változások és alapos reorganizációk fognak történni.

A japánok tiltakozása.

Budapest, április 20. (Saját tud. táv.) A japán kormány ma 5 órán keresztül tanácskozást tartott, melyen elhatározták,

erkölcsi tartalom nélkül nem haladás, hanem visszaesés a régi barbárságba.

És csodálatos, hogy a legnagyobb lángelmék, kik tagadhatatlanul a tudást előbbre vitték, s az emberi szellem legragyogóbb megnyilatkozásai voltak, mily sokszor ép azok ártottak annak legtöbbet.

Csak Kantot említem, ki keresztény kiadásban ma talán szent Tamás babérain osztoznék, s a keresztény philosophia egyik legnagyobb mesterét tisztelnék benne, míg így emanczipálva magát a keresztény szellem befolyása alól, minden ragyogó tudása és lángelke mellett az emberiség egyik legnagyobb kártevője lett.

Mert nem kell azt gondolni, hogy a modern philosophiai rendszerekben felhalmozódott erkölcsi méreg csak irott malaszt marad a fáliásokban. Kérem! a jó vagy rossz eszmének egyaránt szárnya támad, kiemelkedik a könyvből el a világba repül, s ott folytatja építő, vagy romboló működését.

Tessék megfigyelni az életet! Nem-e Kant autonom erkölczstana uralja még mindig a politikai és szociális élet tereit? Nemde a modern állam is a divatos bölcselek elvei szerint rendezkedik be? Ama elvek szerint, — sajnos! — melyek a teremtőt detronizálják s helyette a gyarló emberi észet ismerik el egyedüli törvényhozónak! . . .

(Vége köv.)

hogy tiltakoznak a francia kormánynál a miatt, hogy a francia kikötők vendégül látják az orosz hadihajókat.

A japán lapok igen erős hangon írják a francia kormány magatartásáról s azt hangoztatják, hogy a japán kormánynak ultimátumot kell intézni a francia minisztériumhoz, mert megszegték a semlegességet.

UJDONSÁGOK.

Nagypéntek.

Az isteni Megváltó keresztthalálának emlékezetét üli ma a kereszténység. A hívők lelke ott csügg a Golgothán, hol az Istenember mérhetetlen nagy kínok után lehajtá fejét és kiadá lelkét. Szívünkben fájdalmas gyászszal elzarándokolunk a templomba s imánk felszáll a Mindenhatóhoz. A megbánás, a magábaszállás napja ez; előnkbe tolul önkéntelenül is az örök igaz: memento mori!

Az ékességeitől megfosztott oltár, az orgona nélküli bánatos dallamu énekek, odabilincselik a hívő lelkét a kereszthez, melyen az Ur érettünk kinhalált szenvedett.

A nagypénteki istentisztelet is sokban küiönbözik a más napokon tartani szokottaktól. Így nem tartanak rendes misét, csak az u. n. »csonka-misét«, consecratio nélkül.

Ma, Nagypénteken délelőtt 9 órakor a székesegyházban növendékpapok a Passiót éneklik; a csonka-misét *Belopotoczky* Kálmán táborig püspök tartja, míg *Halász* Gyula, papnöveldi lelkiigazgató szentbeszédet mond.

A *várad-olassi-i* premontréi rendi templomban délelőtt a szertartás után *Dencs* János tb. kanonok, esperes-plebános tartja az egyházi beszédet.

Délután, ha a kedvezőtlen idő miatt a körmenet nem megy fel a Kálváriára, a premontréi rend templomában lesz a litánia és *Serly* Viktor predikál.

A *Szent László* templomban délelőtt 9 órakor lesz a Passió és csonka-mise s utána dr *Lestyán* Endre tartja a predikációt.

A *várad-velencei* plebánia-templomban *Gabriely* Lajos, plebános tartja a hitszónoklatot.

Délután 3 órakor a templomokban lamentáció.

Szent sir van felállítva a székesegyházban, a premontréi-rend, a *Szent László- és velencei*-templomokban, az irgalmasok, Orsolya-zárda és a *Kapuczinus-zárda* templomában.

A kamarai választások.

Május hó 7-én tartja meg az ügyvédi kamara tisztújító közgyűlését.

Mint minden alkalommal, most is akadt egy elégedetlen töredék, a mely a választmány eddigi működésével nincs megelégedve. Nem látja be, hogy a törvény szűkkeblűen állapítja meg a kamarai választmányok hatáskörét s hogy ezen belül a nagyváradi választmány igenis a legbuzgóbban és leglelkismeretesebben teljesíti kötelességeit.

Azokra az érdemes férfiakra, akik évek óta hűséges védelmezői voltak a választmányban az ügyvédek érdekeinek, a legnagyobb méltánytalanság volna, ha helyettük minden ok nélkül mások kerülnének be. Az új tagok behozatala nem is óhajtsa az ügyvédi kar több-

ségének. De mivel meglepetésektől tartani kell, a 7-iki közgyűlésre mind a két párt nagy erővel fog felvonulni. Ugy, hogy míg a multkori közgyűlést azért kellett elhalasztani, mert nem volt elég érdeklődés, addig a mostanira valószínűs izgalommal készülnek az ügyvédek.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

Apr. 30. Szigligeti Társaság közgyűlése (d. e. 11. órákor a városbázán.)

Máj. 7. A biharmegyei függetlenségi párt alakuló nagygyűlése. (D. e. 10 órákor a Zöldfában.)

*** A városi tisztviselők fizetés rendezése.** Előre megirtuk, hogy a városi tisztviselők helyzetének javítása céljából *Ragány* János főszámvevő által kidolgozott s a városi tanács által elfogadott korpótlék-javaslat nem telet meg sem a tisztviselők, sem Nagyvárad város érdekeinek s abból soha sem lesz közgyűlési határozat. Ez be is vált. A városi tanács is elejtette ezen javaslatot s tegnap rendkívüli tanácsülésben foglalkozott a fizetésrendezés kérdésével. Rátértek végre arra a helyes utra, hogy a fizetéseket arányosítsák s a tisztviselők nyomorúságos helyzetét javítsák. Beszerezték más városok fizetési táblázatát s különösen *Győr* város példájára szeretnék a fizetés rendezést keresztüvinni, amely az egyes állásoknál fokozatos előléptetést is biztosít, a szolgálati idő arányában. A legfontosabb a tervezet kidolgozása s pontos kimutatása annak, hogy minő újabb teher hártulna a fizetésrendezés által a város pénztárára. Ki kell mutatni, hogy mibe kerülne a korpótlék és fizetésrendezés összehasonlítva hogy a törvényhatóság lássa a különbözetet. Mint halljuk, az előzetes számítás szerint a végleges fizetésrendezés mintegy 20—24 ezer koronával kerülne többé évenként, mint az elejtett korpótlék-javaslat, tehát téves azon híresztelés, hogy 50—60000 koronával több kerülne a végleges rendezésre. A polgármester a multkori tanácskozáson nem vett részt, tegnap azonban ő vezette a tanácsulást s teljesen megismervén az ügy minden részét, a legnagyobb jóakarattal karolta fel a tisztviselők ügyét s olyan megoldást óhajtott, amely a városi pénztár és a polgárság érdekeinek szem előtt tartása mellett az összes városi tisztviselők helyzetét javítaná. A tanácsülés három tagu bizottságot: *Rimler* Károly polgármestert, *Bordé* Ferencz főjegyzőt, *Ragány* János főszámvevőt kérte fel, hogy dolgozzák ki a tervezetet s a részletes kimutatást, hogy mibe kerülne a tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezése. Azt hisszük, hogy a bizottság nem fogja elodázni a kérdést, hanem előterjesztésével mielőbb elkészül. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy *Aradon* is most tanácskoznak a városi tisztviselők fizetésének rendezésével. Alapelvül kimondták, hogy a legkisebb fizetés 1400 korona s a legkisebb lakbér 400 korona legyen.

*** Milyen lesz a nyár?** *Baxter* amerikai kapitány szerint az idén rendkívül szép nyár várható. Az Atlanti Óceánon tett barangolásai közben megfigyelte, hogy a viharok a sarki jéget szokatlanul korán meglazították s a jégzajlás s a jéghegyek elszakadása csakhamar meg fog kezdődni. Ez a Golf-áramra s így az időjárásra kedvező befolyású lesz. *Flammarion*, a híres francia csillagász — mint Párisból jelentik — úgy nyilatkozott, hogy a nyáron ismét nagy hőség lesz, mert a napon ugyanazokat a foltokat észlelte, mint a mult nyáron.

*** Nagycsütörtök.** Az utolsó vacsora emlékeztétét ültük tegnap; a nagycsütörtöki isteni tiszteletet és szertartásokat az óriási számban megjelent hívők jelenlétében tartották meg. Az ünnepélyes szent misét, valamint az olaj és kryzma szentelést dr. *Belopotocsky* Kálmán tábori püspök végezte. Majd a megalázkodás symbolumaként megmosta a tizenkét aggastyán lábát. Délben a 12 »apostolt« a püspöki székház egyik termében megvendégelte a tábori püspök, az utolsó vacsora emlékére. Délben egy órákor pedig a rezidencia nagytermében szeretet lakoma volt, amelyen az összes helybeli áldozó papok résztvettek.

*** A villamos vasut tervei.** A nagyvárad városi vasut igazgatósága már betérjesztette Nagyvárad városához a létesítendő nagyvárad villamos vasut olasz vonalának terveit, műszaki leírását. Ez a vonal a vasut állomástól a Főutcán, Bémer-téren és Szent László hidon át a Szent László-térig terjed. *Köszeghy* József városi főmérnök átvizsgálta a terveket s megtette rá jelentését, műszaki szempontból. Véleménye szerint az aszfalt burkolatnál a megállapított Vignol-sinek helyett mást kell alkalmazni. A város a vasut miatt az aszfalttól el nem térhet. Kéri a főmérnök, hogy a terveket sürgősen küldje fel a város a kereskedelmi miniszterhez.

*** Katholikus egyesületek közvetítő irodája.** E czimen Gyürky Ödön vezetése mellett Budapestre a Molnár-utca 11. sz. alatt közvetítő iroda nyílt meg, melynek ügyköre lesz: egyleti berendezések, felszerelések, könyvtárak felállításának, gazdasági gépek beszerzésének, mezőgazdasági termények eladásának, biztosítások közvetítése, valamint szövetkezeti és egyesületi ügyekben ingyenes jogtanács, mindennemű felvilágítást, utmutatást az egyesületek gazdasági tevékenységére vonatkozólag. Kérleleveket és árjegyzékeket kívánatra azonnal küld.

*** A sztrájk szünőfélben.** Az általános sztrájk, mely már kilenczedig napja tart, szünőfélben van. A munkások nagyrésze már belátta, hogy a mostani munkabeszüntetésnek semmi értelme sem volt, mert ezzel nem saját, hanem megtevesztők érdekeit akarták szolgálni. A földmunkások és kőművesek nagy része már tegnap munkába állott, úgy hogy a sztrájkolók száma jelenleg csak pár százra tehető. A nagyobb építkezéseknél a földmunkások teljes számban dolgoznak, a kisebb építkezéseknél pedig a kőművesek is munkába állottak. A munkások körében már annyira helyre állott a béke, hogy további tárgyalásokra nincs semmi szükség. A szocialistáknak arra a pár száz emberére, akik még most is sztrájkolnak, a munkaadóknak nincsen égető szükségük.

*** A mentők működése.** Körülbelül egy fél év óta áll fenn Nagyváradon a mentő osztály a városi tűzoltó intézmény keretében. Ez alatt a fél év alatt is igen hasznos munkát fejtettek ki a mentők. Az osztály elnöke *Köszeghy* József v. főmérnök most terjesztette be a városi tanácshoz a mentők működésének a f. évi január—márczius hónapjára vonatkozó kimutatást. E szerint a három hónap alatt 55 esetben vonult ki s nyújtott segélyt.

*** A halász drámája.** Barcsról jelenti egy táviratunk: A napokban Vizvár község mellett a Drávából egy férfi holttestet fogtak ki a halászkötő, melyben a Barcsról ez év február 11-én eltűnt Völl Antal apatini illetőségű 67 éves halászt ismerték fel. Az illető Vizvár mellett halászatott a Dráván és valószínűleg itt állapotában éjnek idején a befagyott Dráván rossz helyre lépett, hol a jég beszakadt alatta. A holttest felismerhető állapotban volt.

*** A Szigligeti társaság, a város és a megye.** A Szigligeti-társaság közgyűlése alkalmával érdekes indítvány fog felmerülni.

A társaság tagjai régóta panaszkodnak a miatt, hogy a körük által végzett kulturális munkát sem a város, sem a megye nem méltányolja eléggé. Rámutatnak nem egyszer arra a bőkezűsége, amelylyel pl. Szeged támogatja a maga Dugonich-társaságát. Így aztán képes is a Dugonich-társaság olyan munkálkodást kifejteni, a mely a fővárosi irodalmi egyesületek mellé helyezi.

Miért ne tudná ezt megtenni Nagyvárad és Biharmegye is?

Ugy a megyének, mint a városnak költségvetése meg sem érne azt a segélyt, ami pedig a Szigligeti-társaságon igen-igen nagyot lendítene. Hogy egyebet ne emlitsünk, az évkönyvet minden évben ki lehetne adni, pályadíjakat lehetne kifizetni, nagyobb keretet adni a felolvasásoknak, a művészeti mozgalmaknak stb.

Mindent megtesz a mi társaságunk, amit megtehet — de minden csak kicsiben marad. Kicsiben azért, mert kicsi az anyagi erőnk. A szellemi erő, a jóakarát, a leleményesség, mind megvan; s hogy milyen nagy mértékben van meg, azt éppen a mostani működés bizonyítja, amikor a fölötté csekély anyagi eszközök mellett is igen tiszteletreméltó és szép eredményt ér el.

Nagyvárad és Biharmegye közgyűlése bizonyonyal nem fog elzárkózni a segély megadása elől s ezzel kulturánknak nagy szolgálatot teend.

*** Elhunyt ifju.** Résztvétel értesülünk egy ifju tanulóknak *Dajka* Gábor nagyváradai főgimnáziumi VI. oszt. diáknak haláláról. Az elhunyt ifju hosszabb ideig volt beteg s szüleinek Bihar-Püspökiben levő lakásán ápolták. Temetése ma, ápril 21-én délután fél 3 órákor lesz Püspökiben.

*** Az iparos érdekek megvédése.** Mondanunk sem kell, hogy a mai kor legaktuálisabb kérdése mindent megtenni az iparosok érdekéért. Ez az elv mindinkább kezd mélyebben és mélyebben gyökeret verni. A hazai iparkamarák most felterjesztésileg kérték a kereskedelmi minisztert, hogy utasítsa a törvényhatóságokat, hogyha szabályrendeleteket hoznak, annak megalkotása előtt az érdekelt-ség véleményét kérjék ki.

*** Kádár Jánosné temetése.** *Kádár* Jánosné temetése tegnap délután 4 órákor ment végbe nagy résztvevő közönség részvéte mellett. A halottas ház udvara, sőt az egész utca tele volt résztvevőkkel. A diszes érczkoporsóban nyugvó halott felett *Csák* Máté ref. lelkes tartott gyászbeszédet, minek végzetével a masszív érczkoporsót feltolták a négyesfogatu diszkocsira és elől a nagyszámu koszorukat vivő virágkocsival megindult az impozáns gyászmenet az újvárosi központi temetőbe, hol a sirnál *Sulyok* István ref. esperes mondott bucsut a korán elhunyt és mindenki által tisztelt urnőnek. Az elhunyt koporsójára a gyászoló család tagjain és a rokonokon kívül koszorukat tettek:

Dr. Fráter Imre, Beczkay Lajos és családja, Biezu János és neje, az üzlet személyzete, a Czillér család, Sztankovits József és családja, Cserniczky József és családja, a Kalenda család, Berényi János és neje, Urbanek Antal és neje, Farkas József és családja.

A diszes temetést *Veiszlovits* Adolf és fiai első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte.

* **Kolera-fészek.** A melegebb idő beálltával a közönség örömmel keresi fel a sétatá- helyeket. Kedvencz és látogatott helye a közönségnek a Rulikovszky-temetőhöz vezető ut, daczára, hogy a helytelen és szakértelem nélküli villanyvezetés miatt a remek fákat összekaszabolták. Most azonban megközelíthetetlen ez a sétány az árapasztó csatorna kiállhatatlan büze miatt. Ezen az uton pedig nemcsak azok jának, akik kedvtelésből keresik fel a sétatá- nyt, hanem naponként nagy forgalom van a közeli temetőbe. A város gondozása azonban nem terjed ki ezen kolera-fészekre s ezért nem gondoskodnak a takarításáról. Pedig az árok tőszomszédságában van a hadapródiskola, 400 növendékkel.

* **Az osztályorsójáték** tegnapi huzásán a következő számokat huzzák ki — nyere- ménnyel:

15.000 koronát nyert 96974.
5000 koronát nyertek: 11099 29863 89720.

2000 koronát nyertek: 475 1660 14473 14714 15848 16703 21772 46013 61858 77990 80269 80939 90774 93069 99936 100335.

1000 koronát nyertek: 40771 43972 52081 66384 70973 79928 84611 82745 83129 88598 109365.

500 koronát nyertek: 723 2188 3882 4829 5643 10635 11675 15746 15971 16450 17587 17726 22593 23723 24894 31641 32535 33465 40195 42403 43581 77101 77771 79467 92646 87909 92212 95408 95537 95921 99133 100014 164718 106142 106519 107374.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Vagyonos tolvajok.** Letenyéről írják: A becsehelyi új majorban, mely özv. Szalasy Farkasné tulajdona, több ízben lopást követtek el. E hó 18-án éjjel a tolvajok a rossz időt felhasználva, újra megkísérelték a lopást, de Zab Ignác erdőkerülő észrevette őket és a menekülő tolvajok után lőtt. Bóti János becsehelyi lakos a lövéstől találva elesett. Elfogták még Kreznák István becsehelyi lakost. A meg- lőtt tolvajon az orvos konstatálta, hogy két szem serét tüdőjébe hatolt. A letenyei csend- őrség kinyomozta, hogy a tolvajok, számszerint heten, vagyonos becsehelyi lakosok.

Nem gyárilag készített cipők, hanem elsőrangú cipészek által beszerzett kézimunka, továbbá legújabb divatu férfi

kalapok, fehér-
neműek,
nyakkenők

és mindennemű
uri divatcikk
legolcsóbb árak mellett csakis

REICHARD-áruháza

ezégnél
Fő-utcán, szerezhethők be.
Telefon: 207. sz.

Vidékre árjegyzék is küldetik.

* **Tavaszi kelmeiben,** ugyisintén más divatcikkben gyönyörű választéka van Klein Menyhért előnyösen ismert fiatal kereskedő

Szt.-László-téri (Holdas templom mellett) üz- letében, melyet meglepő olcsó árban árusít, a miért ajánljuk a t. vevőközönség figyelmébe,

x **Ma pénteken,** április hó 21-én a »Pannonia«-éttermében nagy halesély lesz. Dréker-féle korona sör és termelőktől beszerzett kitünő borok. Karner Gyula vendéglős.

x **Nem kell kávé már Fiume vagy Triesztből hozatni.** Létesített a Fiumei Kávébehozatali Társaság Nagyváradon Fő-utca Bazár épületben fiók telepet hol a legjobb minőségű kávék kaphatók igen jutányos árban. Vidékre 5 kgos postacsomagot bérmentve szállít.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

Nagy-Várad irodalmi társasága a Szigli- geti-Társaság t. hó 30-án tartja évi közgyű- lését. A közgyűlésnek az évi jelentésen, szám- adáson és költségvetésen kívül tárgya lesz egy tiszteleti tag választása. Mint egy ízben már megirtuk, a társaság összes tagjainak élénk óhaja, hogy disztagnak megnyerjék Szent László egyházmegyéjének fenkölt lelkü fő- pásztorát, a tudományok és művészetek bő- kezű pártolóját Szemrecsányi Pál püspököt, ki- nek tiszteleti taggá választása ünnepi jelenete lesz a közgyűlésnek.

A közgyűlési meghívó szövege a kö- velkező:

A Szigligeti-Társaság f. évi április hó 30-án délelőtt 11 órakor a városháza tanács- termében tartja rendes évi közgyűlését, melyre a társaság tiszteletbeli, alapító és rendes tagjait ezennel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. A főtitkár évi jelentése a Társaság 1904. évi működéséről.
2. A számvizsgáló bizottság jelentése a múlt évi pénztári számadásokról és a pénztár állapotáról és határozathozatal a pénztárosnak adandó felmentés tárgyában.
3. A f. évi költségelőirányzat megállá- pitása.
4. Egy tiszteletbeli tag választása.
5. Indítványok, melyek az alapszabályok 29. §-ának 9. pontja értelmében jelen meghívó közzététele után legkésőbb három nappal írás- ban adandók be a társaság elnökéhez.
Nagyvárad, 1905. évi április 15. én.

Dr. Bodor Károly, Rádl Ödön,
társ. főtitk. társ. elnök.

»A család, egyház, állam jogai és kötelességei a tanítás és nevelés terén.«

A budapesti kir. tudományegyetem hittani karától a Horváth-alapból 2000 koronával jutalmazott pályamű.

I. kötet (kb. 500 nyomtatott lap). 1. A család jogai és kötelességei a tanítás és neve- lés terén.

II. kötet (kb. 500 lap). Az állam jogai és kötelességei a tanítás és nevelés terén.

A két nagy kötetnek ára füzve 6 korona (bérmentve 6 kor. 50 fill).

Az emberi élet s ebben minden fontos érdek legelső kérdését öleli föl e munka; azt a kérdést, kinek van joga a gyermeket a ta- nitás-nevelés, az iskola által a saját képére nevelni föl s lelkébe a saját eszméit, érzelmeit s életirányát ültetni.

Művem, a mely illetékes bíráló szerint »az iskolakérdést összes vonatkozásaiban a lehető legszélesebb alapon és keretek közt valóságos hivatottsággal tárgyalja; az ide vo- natkozó hazai és külföldi irodalmat a kitűzött tétel minél alaposabb kifejtésére és megvilágo-

sítására felhasználja; a kérdést szabatosan ala- kitott tételekben a dolog mélyére ható bölcse- leti felfogással rendszerben feldolgozva a rész- letéig kifejti, minden oldalról megvilágítja: ügyesen csoportosított bizonyítékok és adatok egész halmazával vitatja be s ahol csak szük- séges, kimerítően czátolja az ellenvetéseket és érveket«.

A műnek azonban, amellet, hogy benne az iskolakérdésre vonatkozólag az iskolák mindegyik fajára minden tényező megtalálja a részlelesen kifejtett érvek egész halmazát, melylyekkel jogait bármely támadással szem- ben megvédeheti, — a lelkészekre, tanítókra, az olvasó körök, egyesületek vezetőire, az élet fontosabb kérdéseivel foglalkozókra nézve más gyakorlati használhatósága is van. Azonkívül ugyanis, hogy — »az egész mű egyházas irá- nyánál fogva is a ker. iskola, a ker. szellemű oktatás lelkes apologiája, — egyes részletei is tárgyaik különfelesége szerint mindmennyi terjedelmes bölcséleti, apologetikai, paedago- giai, házasságtani, ker. államtudományi, köz- igazgatási, vagyon- és családjogi értekezések, melyek bár az egésznek szerves részei, más- részt különvéve is értékes önálló egészet ké- pező érdekes tanulmányok és a ma annyira divatos felolvasások egész ciklusaira bőséges anyagot szolgáltatnak.

Tisztelettel és bizalommal kérem azért a vallásos iskola minden barátait, legyenek ke- gyesek a fontos czél érdekében művem elter- jedését szives megrendeléseikkel vagy előfi- zetésekkel lehetővé tenni, azt plébánia, iskolai, intézeti, egyesületi könyvtáraik számára meg- rendelni vagy nagybecsű támogatásukkal köz- reműködni, hogy az megrendellessék.

Nyitrán, 1905. ápr. 29.

Sarmaságh Géza,
sz.-széki ülnök, főgimnáziumi
rendes tanár.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A V. H. O. Sz. hangversenyének műsora. A Vidéki Hirlapírók Országos Szö- vetségének május hó 5 én tartandó nagy hang- versenyére vonatkozólag a rendezőség már összeállította a műsort, amely a következő:

1. Nyitány. Előadja a »Harmonia« zenekara.
2. Humoreszk. Irta és felolvassa: dr. Adorján Emil.
3. Magyar rhapsódia. Irta és zongorán előadja: Váradi Aladár zeneszerző és zongoraművész.
4. Dráma a templomban. Költemény Sas Edétől, szavalja: Szerény Gizella.
5. Ária a »Büvös vadász«-ból. (Wéber), énekl: Anday Blanka, a Magyar Színház primadonnája.
6. Kuplék és komikus magánjelenetek, elő- adja: Gyöngyi Izso, a »Királyszínház« komikusa.
7. a) Wolfram versenydala (Tanhauser), b) Rákóczi szózata (Zichy Géza gróf »Nemő« operá- jából), c) Magyar dalok, énekl: Takács Mihály, a »M. kir. operaház« tagja.

Az énekszámokat Váradi Aladár kíséri zongorán.

Jegyek kaphatók Sebő Imre könyvkeres- kedő fő-utcai üzletében. Előjegyzéseket most már nem fogadnak el, mert a jegyek azonnal átvehetőek.

Igazságszolgáltatás.

Uzsorapör. Az uzsorásokra nézve a legnagyobb veszedelem, ha valamelyik áldozat rászánja magát arra, hogy megtegye a bűnvádi följelentést, mert ezt rendszerint több följelen- tés követi, másrészt pedig adósok sorra meg- tagadják a fizetést. Így járt Diamant Sándor is, a kinek az Andrassy-uton Diamant Test- vérek czég alatt bankbizományi üzlete volt s a ki tulajdonképen uszora ügyletek lebonyoli- tásával üzletszerűen toglalkozott. Az első föl- jelentőt a többi követte, a czég tönkrement,

Diamant fogságba került, ahonnan csak a vizsgálat befejezése után bocsátották szabadon. Tegnap délelőtt egy újabb uzsora panaszszal foglalkozott a budapesti büntetőörvényszék v. d. tanácsa dr. *Czárán István* királyi ítélőtáblai bíró elnöke alatt, ebben az ügyben azonban dr. *Pollacsek Sándor* védbeszéde után Diamant ellen megszüntették az eljárást.

TÁVIRATOK.

A vezérlőbizottság ülése.

Budapest, április 20. (Saját tud. táv.) Az ellenzék vezérlőbizottsága jövő héten, szerdán délelőtt 10 órakor ülést fog tartani, melyet gróf *Apponyi Albert* is részt vesz. Az ülésen valószínűleg báró *Bánffy Dezső* fog elnökölni.

A vezérlő-bizottság szerdai ülésén tárgyalni fogja a képviselőház munkaprogramját és a vámtarifa revíziójára és a választói jogra tett indítványt. A bizottság ugyancsak ezen az ülésen fog határozni *Krasznay Ferencz* azon indítványa fölött, hogy kiküldjenek-e egy 40 tagú bizottságot a 67-es kiegyezés reformjának előkészítésére.

József Ágost aranygyapjas.

Bécs, április 20. (Saját tud. táv.) Az aranygyapjasok mai ü. napján József Ágost főherceget aranygyapjas vitéznek avatták.

Aradvármegye a felirati javaslat mellett.

Budapest, április 20. (Saját tud. táv.) Aradvármegye állandó választmánya ma tartott ülésén elhatározta, hogy indítványt intéz a megyei közgyűléshez, hogy határozzák el, hogy Aradvármegye közönsége pártolja a felirati javaslatot.

Letartóztatott család.

Budapest, április 20. (Saját tud. táv.) *Mulcer János* tanító 1901-ben Amerikába ment, hol előbb evészköz tisztító, majd pedig házmester lett. Mikor a múlt évben Clevelandban banküzletet nyitott, s magyar honfitársait arra szólította fel, hogy összegyűjtött pénzeszközüket az ő üzletének közvetítésével küldjék haza Magyarországra.

Mulcer felhívásának tizenhat ember ült fel, kik összesen 4544 koronát bíztak rá, melylyel azután visszautazott Magyarországra.

A megkárosított emberek panaszt tettek a család ellen, kit ma a budapesti rendőrség — a newyorki rendőrség megerősítésére, — letartóztatott egy Podmaniczky-utcai pálinkás boltban.

Összeszküvés az özvegy czárné élete ellen.

Pétevá, április 20. Itten összeszküvést fedeztek fel, mely az özvegy czárné élete ellen irányult. Az összeszküvés részesei a legelőkelőbb világhoz tartozó főúri hölgyek. A rendőrség közülök már hármat le is tartóztatott, még pedig *Trepov* főkormányzó leányát *Leontieff* kisasszonyt és *Ternischeff* grófnőt. A terv az volt, hogy *Leontieff* kisasszonyt nagy összeköttetések révén besegítik palotahölgynek és ez közvetlen közelből bombával felrobbantja urnóját. A levelezés a rendőrség kezébe jutott és így

a már elhatározott kinevezésből nem lett semmi, hanem következett a három elfogatás. Kompromitálva volt *Leontieff* kisasszony fivére is, aki a gárdában szolgált; a fiatal ember öngyilkosságot követett el.

Az angol király Algirban.

Algír, ápr. 20. *Edvárd* király tegnap a *Viktoria and Alberten* lakomát adott, a melyre hivatalosak voltak a kormányzó és a hatóságok fejei. Lakoma közben a király pohárköszöntőt mondott Franciaországra, kijelentette, hogy el van ragadtatva az itt tartózkodástól és köszönetet mondott a fogadtatásért. A kormányzó azt felelte, hogy Algír boldog a királyi család látogatásán.

A krétai zavargások.

Malta, április 20. A *Vénus* angol cirkáló ma Krétába indult. A *Diana* nevű cirkáló holnap ugyanoda megy. A két hajó utja összefügg a krétai zavargásokkal.

Megozáfolt hír.

Pétevár, április 20. (Saját tud. táv.) Alaptalan az a külföldi laphír, hogy *Viborgban* a *Putilov*-művek munkásai és a katonaság között véres összeütközés történt, a melyben száz munkás súlyosan megsérült.

Az orosz forradalom.

Prokurov, április 20. A kamarecz-podorszki és a prokurovi kerület 50 favában paraszt mozgalom van. Az illető községekbe katonaságot küldtek ki.

Varsó, április 20. A tovozszi elővárosban a rendőrség és katonaság múlt éjjel 200 embert tartóztatott le. Az elfogottaknál sok revolvert találtak.

Pétevár, április 20. A pétevári konzervatorium legnagyobb része az igazgatóságának nyilatkozatot adott át, melyben *Glasunov* tanár azonnali kinevezését és az elbocsátott, illetve liberális gondolkodás módja miatt állásától felfüggesztett nagyhirű mesternek, *Runszky-Korsakovnak* állásába való azonnali visszahelyezését követelik.

A zagoriczani vérfürdő.

Konstantinápoly, április 20. A helyi diplomáciai körök, bár szigorúan elítélik a zagoriczani görög vérfürdőt, a mely mindent felülmul, ami az 1903-iki felkelési év óta történt, de rámutatnak arra, hogy a mostani görög és bolgár kegyetlenségek, mint az általában tudva van, a bolgárok rovására esnek. Ezért a bolgársajtó és a bolgár lakosság nagy izgatottsága nem meglekelt.

Határozottan visszautasítják azt a vádat, hogy a reformakció okozta a bajt. A véres cselekedetek csak a kiméretlen kölcsönös nemzeti és egyházi torzsalkodás következményei és nemcsak a reformműveltetnek ártanak, hanem károsítják a kereskedelem és forgalom rendes folyását is. A zagoriczani-i véres események következtében *Bobiszka* és *Bambuk* falvakat teljesen elhagyták. Más helyekről is sok lakos menekült.

Alaptalan az a vád is, hogy a külföldi tiszttek és az entente hatalmak konzuljai tétlenek voltak.

Ezek pontos vizsgálatot végeztek és kieszaközölték a vétkesek üldözését és megbüntetését, valamint a kasztoriai kerületi csapatok megerősítését és gondoskodtak arról, hogy azonnal történjenek intézkedések a *Viczai* hegyvidéken.

Ez intézkedések gyors kivitele szükséges, mert az hírlik, hogy *Zelenicz* és *Blaka* ellen is hasonló támadások készülnek.

NYILTTÉR.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, uj „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérd-mű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legujabb divatu és a legjobb minőségű tavasz-i szöveteim raktáron vannak, mely-ekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megr-nd-előimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét *sima, fekete* áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a Főtisztelendő papság részére. Állandóan nagy választék reverenda czimáda és egyházi kvadrátusokból. *Birétum, capuczin, camaura*, továbbá *Muczétuma* legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai idény legsz-bb és levezélszerűbb *hit, remény, szeretet övének* (cinnulus), mely egyedül csak nálam szereshető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy élvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelt-tel:

Bumbera Imre,

65

polgári- és papiszabó.

Telefon az egész megyére: 204. sz.

Gazdálkodók

el ne mulasszák

a cséplő — és egyéb gazdasági gépeikhez szükséges öntvényeket mielőbb megrendelni alanti cégéknél, mely

a világhírű kassoviczi fémkohó

képviselője, s így a legjobb, legtartósabb fém-géprezseket képes szállítani, gyorsan, pontosan és jutányosan.

E cég specialitásai:

világhírű *érczsengők*, templomi, iskolai és gazdasági *harangok*, — *tuzi fecskendők* javítása és átalakítása, valamint új *szivattyúk* és *fecskendők*; továbbá szabadalmazott *tömlő-kapcsok* kitüntetett *szivattyús kutak* és szabadalmazott *víz-nélküli árnyékszék-ülések* (szagtalan, légmentesen záró és mindenütt alkalmazható),

Rosenthal és Ehrlich

Nagyvárad.

Első magyar csengő- és érczárugyár,
Alapítva 1847.

Gyár: Szacs vay-utca. (Saját ház.)
Váradai és vidéki telefon száma: 204.

HITELLEVELEKET

minden külföldi városra, gyógy- és üdülőhelyre legelőnyösebb feltételek mellett kiállít a

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapest.

Az intézet a banküzletet és **vagyonkezelést** illető minden felvilágosítást készséggel nyújt.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

39

Angol regény.

— Igen, papa, — válaszolt Penelop egész őszintén.

— Jó, jó, nem akarom megrontani a kedvedet; de látod, én mindig abban a hitben életem, hogy te fényesebb parthiet csinálasz.

Látva azonban, hogy rossz hatást tett leányára ez a megjegyzése, engeszteléseképp sietett hozzátenni.

— No, ezt nem azért mondom, mintha Grahamot kicsinyli akarnám, s nem volna meg benne minden, a mit egy jóra való férfitől csak kívánni lehet — de, látod, én nagyra-vágyó valék s egyetlen leányom jövőjéhez fényes terveket szőttem.

Hosszan sóhajtott, mikor bevégezte beszédét.

— Papa, hát nem sokkal jobb-e boldognak lenni, mint egy ugynevezett jó parthiet csinálni?

— Penelop, mintha csak boldogult anyádat hallanám! Ebben a pillanatba az ő arcát láttam s az ő hangját hallottam újra. Ugyanezeket a szavakat mondotta, mikor ígéretet tett, hogy feleségem lesz. És az is lett, egy évvel előbb, mint nagybátyád. Jaczk, meghalt és én gazdag emberré lettem. Hozzám jött szerelemből és én százezerszer jobban szerettem, mintha akkor lett volna feleségemmé, mikor már a Chartres-uradalom az enyém volt. Igen, az Isten is tudja, hogy egyedül szerelme hozta akkor még szeréy hajlékomba!

Gyors ügetésre nógatta lovát, mert azok a régen elmúlt napok még mindig nagyon élénken megmaradtak az emlékezetében, s mialatt elveszett feleségéről beszélt, könyek ragyogtak szemében.

Szerelemből! Ez a szó az egész uton édes zeneként visszhangzott a Penelop szívében.

Lehet, hogy atyja gyanította ezt, mert mikor lesegítette otthon a lováról, gyöngéden megcsókolva így szólt:

— Gyermekem, legyen minden a te akaratod szerint.

Másnap Chartres ur nagyon izgatott volt, midőn a villásreggelinél megjelent. Chartres kisasszony, bár, mint mondá, megint erősen elővette a főfájás, igen jó étvágygyal evett, a jókora adag csirkepástétomot, tett a Tom tányérjára is. Felpillantott, mikor testvére nagy robajjal berontott, s szenvedő szemekkel nézve rá, fájdalmas hangon mondá:

— Édes Róbert, hogy tudsz ilyen kegyetlen zajt csapni, tönkre teszed az idegeimet s halálra ijeszted ezt s szépeny macskát!

— Ördög vigye a macskádat! — Meg a te idegeidet is! — szerette volna hozzátenni, azonban ezt gyöngédségből elhallgatta s szó nélkül leült.

— Papa, hol járt ma reggel? kérdezte Penelop, a ki másra akarta terelni a beszédet s meg akarta törni a csendet.

— Azokat a rozoga czottageokat néztem meg ott a szakadékokban. Hanem, kis leányom, figyelmeztetek, hogy készülj, mert még ma megkezdik az arcképed festését.

Penelop egészen melepődött.

— Miért, papa?

— Drágám, már minden rendben van.

Életnagyságban vétettek le.

— Papa tréfál.

— Nem én; ma este már el is jön ebédre.

— Kicsoda?

— A művészem. Mindent megtudtam róla.

— Arról az urról, a kivel tegnap találkoztunk?

— Arról bizony, Penelop, mit gondolsz, ki lehet az?

— Papa, honnét tudhatnám én azt.

— Kiről beszéltek? — kérde Chartres kisasszony, feltekintve szeretett macskájáról.

— Egy művészről, Chartres néni — válaszolt Penelop. Tegnap találkoztunk vele lovaglás közben, a mint az országot mellett levő réten egy alvó kis gyermeknek s a mellette heverő kutyának a vázlatát készítette.

— De hát ki az és mi?

— Azt csak a papa mondhatja meg. Papa, mondjon el róla mindent, a mit tud, akkor ezt a szép földi epret magának adom fáradság-díjúl.

— Oh, asszonyi kíváncsiság! Penelop, valld meg őszintén, hogy szerfölött kíváncsi vagy!

Penelop atyjához szökött, s vidáman nevetett.

— Az igaz! Ugyan hát, kit vitt ki ma reggel a kíváncsiság olyan korán, hogy a rejtélyes művészről mindent kitapogasson.

— Megfogtál! Jól van, ügyesen fogtál meg, tehát nem titkolózom tovább. Az a művész egy régi tanuló társamnak a fia, akit Daubenynek hívtak. Francia lányt vett nőül, de már mindakettlen meghaltak. Ha ez a fiu nem nagyon csinos és kedves, aztán milyen pompásan fest. Egy idő óta ezen a vidéken keres festeni való alakokat — a megígérte, hogy téged is lefest. Te, azt mondtad, hogy mikor tegnap meglátott téged lovagolni, egyszerűen az a vágya támadt, bárcsak téged is lefesthetne!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A hadapródiskola szénatermése. A hadapród iskola telepének begyepesített részein ez évben termő fű 1905. évi május hó 5-én délelőtt 10 órakor az iskola főépületének földszintjén levő 7-ik számú helyiségében szóbeli árlejtés, illetve alkuegyezés mellett a legtöbbet ígérőnek eladatik. Az árlejtésen részt venni óhajtok mondott időben és helyen elenjenek meg.

Magyar borok Amerikában. Az eddigi szokás az volt, hogy a magyar borokat hordóban szállították Amerikába. Ezzel szemben felmerült az a kíváncsalom, hogy a borokat célszerűbb volna palackokban és hazai védjeggyel ellátva exportálni. A kereskedelmi miniszter ezt az érdekelték figyelmébe ajánlja.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, ápr. 20.

Buza ápr.-re	— — — —	17.86
Buza máj.-re	— — — —	17.56
Rozs ápr.-re	— — — —	14.60
Tengeri májusra 1905.	— — — —	14.78
Zab ápr.-ra	— — — —	14.42
Repece aug.-ra	— — — —	23.50

Értéktözsde.

Budapest, ápr. 20.

Osztárhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—

Oszták-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

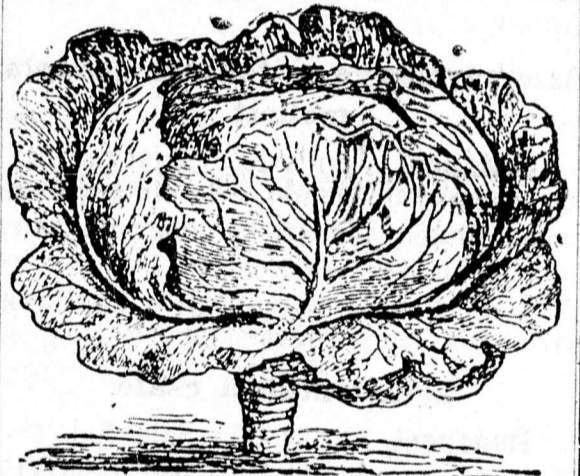
A budapesti áru- és értéktözsde 1905. ápr. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	118.50
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.05
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	98.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcson	— — —	227.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	— — —	1.69
Oszták járdék papirban	— — —	100.10
Oszták járdék ezüstben	— — —	100.50
Oszták járdék aranyban	— — —	1.20
Oszták korona járdék	— — —	100.10
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	161.—
Oszták magyar bankrészvény	— — —	16.50
Magyar hitelbank részvény	— — —	775.—
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	664.75
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	658.50
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német birodalmi márka	— — —	117.12
London vista	— — —	239.85
Páris vista	— — —	95.35
márkás 20 arany	— — —	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Alapított: 1850-ben.

Van előcsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani *legkiválóbb*

MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kintüetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek sárga;

Mammuth óriás, vörös, ecken-

dorfi, Olajbogyó

palackkalaku, hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes

francia és magyar luczerna,

stíriai vörös löhere.

Pázsit díszfü-vegylék.

Angol perje, muhar, бүкőny, paprika-köles, len- és kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel

DELL'ORTO KÁROLY

magkereskedése

a „ZÖLD KOSZORU“-hoz

Nagyvárad, Szt. László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan foljesítek csomaglási költség nélkül.

Egy főtisztelendő lelkész levele

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Radowesitz, Csehország u. p. Bilin.

Ismétlen jó eredménnyel használom az Ön Wilhelm-féle antiarthritis anti-taumatikus vértisztó teáját beteges állapotomban, mint: a máj, lép, sziv és gyomor bzsirosodásaival, reumatikus hátgerincz-lántalmaknál, gyenge emésztésnél, vértolu-ásnál, agynyomásnál, stb. úgy, hogy ezáltal megtakarítottam magamnak egy fűrdői vagy hidegvizgyógyintézeti kurát, a mihez különben sajnos nincsenek is meg az anyagi eszközök, hivatásomból kifolyólag pedig hiányzik a szükséges idő.

Biztosítom arról, hogy a magam részéről csak kellemes kötelességemmé teszem, hogy ezt a kitűnő Wilhelm-féle antiarthritis anti-reumatikus vértisztító teát minden ilyen bajban szenvedőnek legmelegebben ajánljam, és a hol csak tehetem, föl fogom dicserni, hogy így Önnek kitűnő találmányáért valamiképpen kimutassam hálámát és hogy a szenvedő emberiséget, a hogyan az Ön oly pompásan gyógyító készítménye meg is érdemli, figyelmessé tegyem erre a gyógyszerre.

Kitűnő tisztelettel

Vinzenz John P., lelkész.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriakban.

Maár és Szabó

fűszer-, bor-, csemege és vadaskereskedése

Nagyvárad,

(Moskovits-palota.)

Telefon 251.

Naponta friss Kugler mignon sütemények, Pozsonyi diós és mákos patkó.

Naponta friss Kugler mignon sütemények, Pozsonyi diós és mákos patkó.

Ajánlja mindennemű csemege különlegességeit. Nagyválaszték mindenféle **Sajtokban, Liptóli, Székely, juh turó, füstölt, olajos és páczolt Halak, Konzervek, Caviár, Angolna, Délgyümölcsök, Aszalványok, Californiai baraczk, Aszalt szilva** kitűnő **asztali borok**, naponta friss **tej, vaj és darált mák**.

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöletnek

kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Nagy magtár kiadó.

Várad-Velenczén, a volt Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a KALAPGYARBAN Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Nyaraló.

A Hadady-féle nyaralóban a Városliget végén két lakás **kiadó**.

Ertekezhetni lehet ugyanott vagy a kiadóhivatalban.

Felhívás

a **Filléres Takaré- és Segélyszövetkezet** 1905. május 1én nyitja meg **5-ik évtársulatát.**

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartalma alatt — 3 éven át — *hetenként kötelezőleg fizetendő 20 fillér* képezi.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebb összegű hetenként ismétlődő betétek által a *vagyongyűjtést* lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett *kölcsönöket* kaphassanak.

A beiratások a *Leszámitoló és Felzáróbank helyiségében* (Bémer tér, Lévai palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesítendőek.

A *vidéki beiratkozók* a heti befizetéseket a postatakarékpénztár utján *portómentesen* teljesíthetik.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1905. márczius hó.

„**FILLÉRES**“ takaré- és segélyszövetkezet.

ROSENBERG IZSÓ

czementárugyára, beton-, vasbeton- és aszfaltipar-vállalata

Telefon: 67. szám.

N a g y v á r a d.

Telefon: 67. szám.

Kizárólagos képviselők:

a „Beocsinyi Czementgyári Unió“ gyáraitól,
a „Magyar Aszfalt Részvénytársaságtól“
a „Heunebique“-féle vasbeton rendszerből.
(Dr. Zieliuski Szilárd műegyetemi magántanár tervei szerint.)

Ajánlkozik mindennemű

beton és vasbeton aszfaltozás és aszfalt elszigetelési és „Eternit“-pala fedési munkálatok kivételére.

C s a t o r n á k a t

saját gyártmányu, kívül-belül iszapolt, vízhatlan betoncsöveivel eszközöl.

Raktárt tart:

Első rendű Beocsini-, Portland- és Román-czementből.
» » Egeresi szobrász és alabastrom-gipszből.
» » Aszfalt fedéllemez és elszigetelő-lemezekből.

Saját gyártmányu diszes czementlapok és műkövekből.

ÉRDEKEL MINDENKIT,

hogy mily előnyösen lehet vásárolni **Klein Menyhért** jóhírű divatáru üzletében Szt. László-tér, holdas templom mellett, hova naponta érkeznek szebbnél szebb *tavaszi costum pongyola*, és *blous kelmék*, *cosmanosi Dalem*, *creton*, és *zephir* ujdonságok, *Schroll siffon creusi vásznak* és házi berendezéshez szükséges áruk, melyeket minden versenyt kizáró árban árúsít.

Uj rendszerű egység áraim:

120 czm. széles gyapju pongyola és blous kelmék 58--83--115 kr Czerua és silk zetir nagy választékban — — — 11 és 19 kr
140 „ „ „ angol costum kelme 96--118--135 kr Cosmanosi Delin, Volin — — — — — 27--33--36 kr

TELEFON 584.

Tavaszi árjegyzék ingyen.

„Nagyváradí Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett törlesztéses jelzálogkölcsönöket nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsú-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett 5°-os kamatot összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

N a g y v á r a d v á r o s

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és **villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— *v i l l a m o s v i l á g i t á s i* —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Berger Sándor Parfümerie „Savoly“ illatszertára.

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

H u s v é t i

locsoló

Parfümök

dus választékban.

Ajándéktárgyak

20 fillertől felfelé.

Lábizzadás ellen legjobb a „LABOLIN“ 1 üveg 1 kor. 20 fillér.